

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 205/05-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť A. G., bytom K., zastúpenej advokátkou JUDr. D. S., K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1372/99 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1372/99 porušil základné právo A. G., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1372/99 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. A. G. priznáva primerané finančné zadostúčinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice - okolie p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. A. G. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 953 Sk (slovom sedem tisíc deväťsto päťdesiat tri slovenských korún), ktorú je Okresný súd Košice - okolie p o v i n n ý vyplatiť jej právnej zástupkyni JUDr. D. S., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. septembra 2005 doručená sťažnosť A. G., bytom K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. D. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1372/99.

2. Sťažovateľka okrem vyslovenia porušenia základného práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru žiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov, priznal jej finančné zadostúčinenie vo výške 120 000 Sk a uložil okresnému súdu povinnosť náhrady trov jej právneho zastúpenia vo výške 7 953 Sk.

3. Ústavný súd 28. septembra 2005 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 205/05-7.

4. Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady

Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci nemožno od ústneho pojednávania očakávať jej ďalšie objasnenie.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti a k nej pripojených písomností, vyjadrení účastníkov konania a spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 1372/99 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

A.

Sťažovateľka podala 3. septembra 1999 návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 18 530 Sk s prísl. proti D. D., R. (ďalej len „odporca“).

Okresný súd vydal 17. septembra 1999 platobný rozkaz sp. zn. 1 Ro 934/99, proti ktorému podal odporca 18. októbra 1999 odpor.

Okresný súd 2. marca 2000 vyzval sťažovateľku, aby „*zdokladovala vlastníctvo k predmetnej poľnohospodárskej pôde...*“, a odporcu, aby „*predložil osvedčenie na základe ktorého vykonáva(te) poľnohospodársku činnosť...*“ (súčasne bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za odpor, ktorý uhradil 15. marca 2000).

Sťažovateľka 14. marca 2000 predložila okresnému súdu požadované doklady.

Okresný súd pripojil 31. marca 2000 k spisu sp. zn. 8 C 1372/99 dedičské spisy z r. 1968 a r. 1994.

Okresný súd 7. apríla 2000 predvolal účastníkov na pojednávanie. Sťažovateľka 15. apríla 2000 splnomocnila svojho syna D. G., aby ju zastupoval v predmetnom spore.

Pojednávanie konané 18. apríla 2000 (prítomný splnomocnený zástupca sťažovateľky) bolo pre neprítomnosť odporcu odročené na 22. máj 2000.

Na pojednávaní konanom 22. mája 2000 (za prítomnosti splnomocnenca sťažovateľky a odporcu) žiadal odporca konanie prerušiť „*do vyriešenia sporu o neplatnosť nájomnej zmluvy*“, ktorý mieni iniciovať. Z uvedeného dôvodu bolo pojednávanie odročené na neurčito.

Podľa potvrdenia na č. 1. 34 spisu bola predmetná vec pridelená 2. marca 2005 sudkyňi Mgr. A. S.

Vo veci konajúca sudkyňa 31. mája 2005 dala pokyn súdnej kancelárii na zistenie, či odporca podal návrh na vyslovenie neplatnosti nájomnej zmluvy (podľa záznamu z 13. júna 2005 návrh nebol podaný).

Okresný súd 17. júna 2005 stanovil termín pojednávania na 20. júl 2005.

Na výzvu okresného súdu sťažovateľka 27. júna 2005 oznámila, že nedošlo k mimosúdnej zmieri a trvá na podanej žalobe. Dňa 30. júna 2005 požiadala okresný súd o ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Na pojednávaní konanom 20. júla 2005 (za neprítomnosti účastníkov) bola oboznámená žiadosť sťažovateľky z 30. júna 2005. Z uvedeného dôvodu bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že sťažovateľka bude vyzvaná na predloženie dokladov (o majetkových a finančných pomeroch) preukazujúcich opodstatnenosť jej požiadavky.

Sťažovateľka 21. septembra 2005 predložila okresnému súdu vyplnené tlačivo „Potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch...“ spolu s potvrdením o výške poberaného starobného a vdovského dôchodku.

Okresný súd uznesením z 12. októbra 2005 vyzval sťažovateľku na „*upresnenie žalobného petitu z 2. septembra 1999 tak, aby bol zrozumiteľný, jasný a určitý...*“.

Dňa 10. októbra 2005 sťažovateľka opätovne žiadala o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov.

B.

V odpovedi sp. zn. Spr 2077/05 z 23. augusta 2005 na sťažovateľkinu sťažnosť na prieťahy v konaní z 26. júna 2005 predseda okresného súdu uviedol: „(...) *Na Vašu sťažnosť týkajúcu sa prieťahov v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1372/99 Vám oznamujem že Vaša sťažnosť je dôvodná (...)*“

III.

1. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. C 874/00 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa

jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...)", resp. práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...)".

2. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 988/05 z 19. októbra 2005 podal chronologický prehľad úkonov súdu v predmetnom konaní a uviedol, že: „(...) *Pojednávanie bolo odročené na deň 22. 5. 2000. Po odročení pojednávania vo veci neboli vykonané úkony (...).*

Po odchode vykonávajúcej sudkyne JUDr. V. na Krajský súd v Košiciach, vec bola 2. 3. 2005 pridelená do senátu Mgr. S. Od tohto termínu sú vo veci priebežne vykonávané úkony (...).“

3. Sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedla: „*Vyjadrenie predsedu Okresného súdu Košice – okolie zodpovedá čo do faktografických údajov skutočnosti a už z tohto stanoviska možno dedukovať, že okresný súd nepostupoval bez zbytočných priet'ahov ale naopak bol absolútne nečinný celých 5 rokov. (...)*“

4. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný

súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

4.1. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je konanie týkajúce sa zaplata 18 530 Sk s prísl., ktoré sa začalo 3. septembra 1999 a dosiaľ (po viac než šiestich rokoch) nebolo na súde prvého stupňa meritórne rozhodnuté.

4.2. Pokiaľ ide o kritérium „zložitosť veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu relevantnú pre rozhodnutie. Na základe týchto hľadísk predmetné konanie nehodnotil ako právne a ani fakticky zložité konanie.

4.3. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom.

4.4. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prieťahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane významu predmetného konania pre jeho účastníkov.

Pokiaľ ide o postup okresného súdu, ústavný súd zistil, že okresný súd vo veci v zásade plynulo konal, a to až do 22. mája 2000. Od uvedeného termínu až do 31. mája 2005 bol nečinný.

Ústavný súd hodnotí toto obdobie nečinnosti (keď okresný súd nevykonal žiadny procesný úkon) ako zbytočný prieťah v trvaní piatich rokov.

4.5. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote

zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

5. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

6. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

6.1. Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 120 000 Sk z dôvodu, že „(...) *Právo sťažovateľky... na prejednanie jej záležitosti v lehote primeranej povahe veci je porušované už 6 rokov a okresný súd dodnes jej vec nerozhodol, lebo nekonal riadne v čase od 13. 9. 1999 do 2. 3. 2000 a potom vôbec nekonal od 14. 3. 2000 do 20. 7. 2005 a preto konanie je iba v štádiu pred okresným súdom a v štádiu iba prípravy veci, čím bola a naďalej je porušovaná právna istota sťažovateľky a to či sa vôbec dožije konečného rozhodnutia o svojom návrhu, je závislé na rozhodnutiach ústavného súdu (...)*“.

6.2. Vzhľadom na okolnosti danej veci (najmä na jej predmet a význam pre účastníkov konania) ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa cit. ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (pozri body 4.1 až 4.4 tejto časti), ako aj na predmet konania považuje za primerané vo výške 50 000 Sk.

6.3. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) zo 14. septembra 2005 a vyjadrenie z 26. októbra 2005. Odmena za jeden úkon právnych služieb (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t. j. 1/6 výpočtového základu 15 008 Sk) je 2 501 Sk, čo predstavuje spolu s režijným paušálom 150 Sk sumu 2 651 Sk. Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje spolu sumu (za tri úkony právnych služieb) 7 953 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2005